

Position paper De Nationale Jeugdcoalitie

Cultuur, jeugdwerk, natuur en sport voor iedereen

Versie 23 mei 2022

Door cultuur, jeugdwerk, natuuractiviteiten en sport ontwikkelen kinderen en jongeren vaardigheden voor het leven. Daarnaast brengen deze activiteiten hen plezier en uitdaging. Door zich breed te ontwikkelen en anderen te ontmoeten, bouwen kinderen en jongeren sociaal, mentaal en fysiek kapitaal op. Dit maakt zorg minder vaak nodig en het draagt bij aan een veerkrachtige samenleving en een gezonde generatie in 2040. Samen agenderen we een brede ontwikkeling van de jeugd in landelijk en gemeentelijk beleid.

Aanleiding

De pandemie heeft laten zien wat het ontbreken van georganiseerde activiteiten door verenigingen en mogelijkheden om initiatieven uit te voeren doet met kinderen en jongeren. Hun mentale, sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling stond vrijwel stil. De identiteitsontwikkeling raakte in een crisis. Ook is de kansongelijkheid benadrukt tussen kinderen en jongeren die vrijetijdsbesteding en een brede ontwikkeling van huis uit meekrijgen (en in aanraking bleven met cultuur, natuur en sport) en kinderen en jongeren die hiervoor afhankelijk zijn van projecten via school of welzijn (die voor langere tijd wegvielen). Sociale en psychische¹ problemen namen toe, vooral onder jongeren. Velen waren vermoeider en bewogen minder.² Ook nu alles weer mag, zien we dat niet alle kinderen en jongeren terugkeren naar deze activiteiten.

Sportvoorzieningen, scoutinggroepen, jongerencentra, buurthuizen, cultuurcentra, (jeugd)verenigingen en scholen: allemaal waren ze voor langere tijd gesloten. Ontwikkeling, uitdaging, plezier en ontmoeting op school en in de vrije tijd is meer dan een kers op de taart, het draagt aantoonbaar bij aan de fysieke, sociale en mentale gezondheid en heeft een preventieve werking in een individualiserende maatschappij.³ Door activiteiten op school en in de vrije tijd hebben kinderen en jongeren plezier en ontwikkelen zij weerbaarheid, wordt brede ontwikkeling gestimuleerd, eenzaamheid verminderd, sociale cohesie vergroot, ontspanning gebracht en wordt soms zelfs een beter alternatief geboden dan zorg. Uit businesscase van VWS blijkt dat inzet van bijvoorbeeld jongerenwerk de zorg zo'n 45 miljoen euro scheelt⁴.

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/35/mentale-gezondheid-in-eerste-helft-2021-op-dieptepunt>

² <https://www.nji.nl/nl/Download-Nji/Publicatie-Nji/Effect-van-corona-op-jeugd-gezin-en-jeugdveld.pdf>

^{*} <https://www.mulierinstituut.nl/actueel/sociale-ongelijkheid-in-sportdeelname-toegenomen-in-coronatijd/>

<https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/26147/corona-en-sporten-en-bewegen/>

<https://www.mulierinstituut.nl/producten-diensten/monitoring/monitor-sport-en-corona/>

³ <https://www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/06/Vertaling-Factsheet-WHO.pdf>

⁴ <https://vdocuments.net/de-maatschappelijke-business-case-jongerenwerk-voor-gemeenten-de-maatschappelijke.html>

Krachtenbundeling

Gemeenten en maatschappelijke organisaties staan voor de opgave de ontwikkeling van kinderen en jongeren te faciliteren en zorg te bieden. Kinderen en jongeren verdienen aandacht voor een brede ontwikkeling in al hun leefomgevingen; de een bloeit beter op school, de ander vooral daarbuiten, de een vooral via aanbod van instellingen of initiatieven, de ander juist door zelf te kunnen bepalen. Ook de Rijksoverheid, scholen, kinderopvang en maatschappelijke organisaties hebben hierin een rol. Door een integrale en cross-sectorale benadering kunnen we een steviger aanbod voor alle kinderen realiseren én is er tegelijkertijd maatwerk mogelijk. Landelijke en lokale samenwerking tussen domeinen is noodzakelijk om kansengelijkheid te bevorderen⁵. Dit begint bij onszelf én de overheden.

De nationale Jeugdcoalitie ontwikkelt daarom:

- 1) Een pedagogische ontwikkelagenda. Een foto van de stand van zaken van de pedagogische basis-kwaliteiten binnen de cultuur-, sport- en natuursector en het jeugdwerk. Antwoorden op de vragen wat er minimaal nodig is om de brede ontwikkeling, sociale veiligheid en het plezier van alle jeugd te waarborgen en de (pedagogische) kwaliteit en het plezier van het kader te verhogen.
- 2) Een kennisagenda over cross-sectorale lokale samenwerking. Hoe kunnen wij onze achterban, professionals en vrijwilligers in de cultuur, jeugdwerk, natuur en sport, enthousiasmeren om samen te werken in cross-sectorale formele (sport- en preventieakkoorden) en informele netwerken zodat alle jeugd de kans krijgt zich breed te ontwikkelen.
- 3) Verbreding van de nationale Jeugdcoalitie met maatschappelijke partners die staan voor een brede ontwikkeling van alle jeugd via cultuur, jeugdwerk, natuur en sport.

Van de Rijksoverheid vragen wij:

- 1) Integraal en interdepartementaal beleid vanuit OCW, VWS en SZW in de rijke schooldag. Stimuleer gemeenten en scholen dat zij samenwerken met maatschappelijke partners in de wijk (cultuur, jeugdwerk, natuur en sport) door een aanpassing van de financiële steun én van wettelijke kaders die een integrale benadering en duurzame samenwerking voor een brede ontwikkeling van alle jeugd in de weg staan.
- 2) Integraal en interdepartementaal beleid vanuit OCW, VWS en SZW over positieve gezondheid en duurzaam fysiek, sociaal, en mentaal welbevinden. Richt het Steunpakket Welzijn Jeugd Inclusief, het Nationaal Plan Onderwijs en het Nationaal Preventieakkoord zo in dat gezondheidsbevordering en een brede ontwikkeling van alle jeugd wordt verankerd als maatschappelijke noodzaak voor een gezonde generatie in 2040 en om een latere zorgvraag te voorkomen.
- 3) Een cross-sectorale Human Capital Agenda⁶ waardoor de cultuur-, natuur-, sportsector en het jeugdwerk verder kunnen professionaliseren (toerusten op (sociale) pedagogiek, groepsdynamiek, (veilig) positief opvoedklimaat) en die tevens een antwoord geeft op de arbeidsmarkt-vraagstukken in zorg, welzijn, onderwijs, en kinderopvang.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/05/kamerbrief-over-herstel-en-perspectief-voor-de-jeugd> en <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/02/12/kamerbrief-over-steunpakket-sociaal-en-mentaal-welzijn-en-leefstijl> en <https://vng.nl/artikelen/steunpakket-sociaal-en-mentaal-welzijn-en-leefstijl>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/06/11/human-capital-agenda-sport>

De Nationale Jeugdcoalitie

Van gemeenten vragen wij:

- 4) Zorg dat de basis van cultuur, jeugdwerk, natuur en sport op orde is. Professionaliseer waar nodig die clubs, verenigingen en instellingen waardoor vrijwilligers ontzorgd worden, plezier houden en zich daardoor maximaal kunnen inzetten voor een brede ontwikkeling, sociale veiligheid van de jeugd.
- 5) Faciliteer de cross-sectorale samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, sociale en maatschappelijke partners op het gebied van jeugd, cultuur, natuur, sport. Versterk en verbind de sport- en preventieakkoorden met andere formele en informele netwerken uit de verschillende leefomgevingen van de jeugd. Alleen dan zullen programma's vanuit de Rijksoverheid kans maken duurzaam lokaal verankerd te worden.
- 6) Geef de jeugd een stem in een gemeentelijke cross-sectorale Jeugdraad. Wat willen zij als het gaat om brede ontwikkeling, maatwerk en zeggenschap? Pas daar je beleid op aan.

De nationale Jeugdcoalitie:

En met medewerking van de kennispartners:

